

CZĘSTOŚĆ WYSTĘPOWANIA *RETENTIO SECUNDINARUM*
 U KRÓW W LATACH 1961—1965 NA PODSTAWIE MATERIAŁU
 KLINIKI POŁOŻNICZEJ WYDZIAŁU WETERYNARYJNEGO WSR
 W LUBLINIE

ЧАСТОТА ЗАДЕРЖАНИЯ ПОСЛЕДА У КОРОВ В ГОДАХ 1961—1965 ПО МАТЕРИАЛАМ
 КАФЕДРЫ АКУШЕРСТВА ВЕТЕРИНАРНОГО ФАКУЛЬТЕТА В ЛЮБЛИНЕ

THE FREQUENCY OF APPEARING OF *RETENTIO SECUNDINARUM* IN COWS DURING
 YEARS 1961—1965, OBSERVED IN THE OBSTETRICAL CLINIC OF THE VETERINARY
 FACULTY IN LUBLIN

Z. Drewnowski, S. Tarkiewicz

Katedra Położnictwa i Patologii Rozrodu Wydziału Weterynaryjnego WSR, Lublin
 Kierownik: doc. dr Stanisław Tarkiewicz

Retentio secundinarum jest powikłaniem porodu, które w znacznej liczbie przypadków wpływa na przebieg okresu poporodowego oraz na płodność samic. Częstość występowania zatrzymania popłodu u bydła oraz skutki tego zaburzenia, polegające na występowaniu niepłodności, w zaniedbanych przypadkach wyniszczenia, przyczyniające się do okresowych zaburzeń produkcyjności i płodności, skłaniają do bliższej analizy przypadków klinicznych. Obserwacja wielu przypadków *retentio secundinarum* pozwala na opracowanie właściwych metod leczenia i zapobiegania.

Przedmiotem analizy są 792 przypadki zatrzymania popłodu u krów, leczonych w latach 1961—1965. Zatrzymanie popłodu stanowi w tym okresie 11% wszystkich przypadków schorzeń ginekologiczno-położniczych leczonych w klinice. W czterech tablicach przedstawiono częstość występowania *retentio secundinarum* w ciągu pięciu lat, wiek leczonych krów oraz metody i wyniki postępowania leczniczego.

Omówienie

Częstość występowania *retentio secundinarum* w poszczególnych porach roku pozostaje w ścisłym związku z ilością porodów w tych okresach. Najwięcej przypadków, 42%, miało miejsce od kwietnia do czerwca,

Tabela 1. Częstość występowania *r.s.* w poszczególnych kwartałach lat 1961—1965

Rok	Ilość krów leczonych w klinice	Krowy z <i>retentio secundinarum</i>							
		ilość	% w stosunku do wszystkich leczonych	% z <i>r.s.</i>	K w a r t a ł y				
					I	II	III	IV	
1961	956	164	17,2	20,7	48	63	31	22	
1962	1062	178	16,8	22,5	52	65	30	31	
1963	1253	199	15,9	25,1	49	96	37	17	
1964	929	142	15,3	17,9	39	59	21	23	
1965	1118	109	9,7	13,8	34	50	9	16	
Razem	5318	792	14,9	100,0	222	333	128	109	
Średnio — % krów w poszczególnych kwartałach					28,0	42,0	16,2	13,8	

Tabela 2

Rok	R.s. w poszczeg. latach	R.s. występowało							
		po porodzie				ronienia		po następnych porodach	
		normalnym		ciężkim					
		ilość krów	%	ilość krów	%	ilość krów	%	ilość krów	%
1961	164	96	58,5	41	25	27	16,5	16	9,7
1962	178	85	42,7	57	32	36	20,3	22	12,3
1963	199	111	55,8	38	19,1	50	25,1	24	12,1
1964	142	75	52,8	27	19	40	28,2	21	14,8
1965	109	58	53,2	26	23,8	25	23,0	16	14,7
Razem	792	425	53,7	189	23,9	178	22,5	99	12,5

28% od stycznia do marca, 16,2% od lipca do września, a najmniej, bo 13,8%, od października do grudnia. W latach 1961—1964 ilość przypadków *r. s.* utrzymywała się w granicach 15,3—17,2% ogólnej ilości wszystkich przypadków ginekologiczno-położniczych. Istotny spadek ilości przypadków *r. s.* — do 9,7% — zanotowano w roku 1965.

Według naszych obserwacji istotny wpływ na nasilenie występowania zatrzymania płodu w poszczególnych latach ma sposób żywienia, utrzymania i pielęgnacji ciężarnych samic. Szczególnie niekorzystną rolę odgrywa niedoborowe, jednostronne żywienie. Zatrzymanie płodu obserwowano najczęściej, w 53,7% przypadków, po porodach siłami natury, w 23,9% po ciężkich porodach i w 22,5% po poronieniach. Powtarzające się przypadki zatrzymania płodu obserwowano u 99 krów, to jest w 12,5% przypadków *r. s.* Zjawisko to obserwowano w 1961 r. u

Tabela 4. Zestawienie ilości przypadków *retentio secundinarum* w latach 1961—1965 zależnie od wieku

Wiek (w latach)	Liczba przypadków (ilość krów)						% średnio
	1961 r.	1962 r.	1963 r.	1964 r.	1965 r.	razem	
2—2,5	26	39	36	19	13	133	16,8
3	10	7	14	5	3	39	4,9
4	12	14	14	10	6	56	7,0
5	14	13	25	28	20	100	12,7
6	20	29	19	22	18	108	13,5
7	18	14	26	11	22	91	11,5
8	23	20	30	16	13	102	12,9
9	16	11	10	18	4	59	7,5
10	11	13	14	4	6	48	6,1
11—15	13	15	11	9	4	52	6,6
15	1	3	—	—	—	4	0,5
Razem	164	178	199	142	109	792	100%
%	20,7	22,5	25,1	17,9	13,8		

9,7% krów leczonych, natomiast w latach następnych w 12,1—14,8% przypadków. Z powodu *r.s.* udzielano pomocy leczniczej krowom w wieku od lat 2 do 15 i w 4 przypadkach powyżej 15 lat. Najczęściej, w 16,8% przypadków, zaburzenie to występowało u pierworódek, a w dalszej kolejności: u krów w wieku 6 lat — 13,5%, 8 lat — 12,9%, 7 lat — 12,6%, u krów w wieku 3—4 lat w 4,9% oraz 9—15 lat w 6,1—7,5%.

Leczenie podejmowano z reguły trzeciego dnia po porodzie. W wielu przypadkach do chorych krów wzywano znacznie później. W części przypadków przyczyniło się to do powikłań, które wystąpiły u 172 krów, co stanowi 21,7%. Obserwowano następujące powikłania towarzyszące *r.s.*: posocznicę wskutek uogólnienia procesu miejscowego, wypadnięcie macicy, zapalenie wymienia, porażenie i zaleganie poporodowe. Oddalonymi skutkami zatrzymania popłodu były przypadki okresowej i trwałej niepłodności. W związku z powikłaniami padło 20 krów wskutek posocznicy, wypadnięcia macicy i obrzęku złośliwego, 28 krów skierowano do uboju z powodu uszkodzenia dróg rodnych, ciężkiego zapalenia macicy, zalegania poporodowego i trwałej niepłodności. Ubytek krów z hodowli w związku z powikłaniami wyniósł 6,1%. Postępowanie lecznicze polegało na mechanicznym odklejaniu popłodu, a następnie zależnie od wskazań, miejscowym, stosowaniu czopków węglowych, jodoformowych, z barwnikami akrydynowymi lub antybiotykami i sulfonamidami. Przy uogólnieniu procesu stosowano odpowiednie postępowanie ogólne.

Jednorazowy zabieg prowadził do celu w 57,1%. W pozostałej ilości

przypadków konieczne było ponowienie zabiegu po uprzednim miejscowym przygotowaniu farmakologicznym.

Przedstawione obserwacje są przyczynkiem do poznania przyczyn i skutków zatrzymania błon płodowych, oceny metod postępowania leczniczego oraz możliwości zapobiegania.

РЕЗЮМЕ

Представлены наблюдения 729 случаев задержания последа у коров в клинике акушерства и гинекологии Ветеринарного факультета Высшей сельскохозяйственной школы в Люблине в 1961—1965 гг.

Авторы делают критический анализ собранного материала.

SUMMARY

Observation of 729 cases of *retentio secundinarum* in cows treated in the Clinic of Animal Obstetrics of the Veterinary Faculty, Agricultural College — Lublin, during the years 1961—1965, were described.

The collected material is critically analysed.